

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра готельно-ресторанної справи та туризму

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ННІ неперервної освіти і туризму
Гриценко І.С.

«09» травня 2023 року

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри готельно-ресторанного бізнесу та туризму
Протокол №12 від «31» травня 2023 р.

Завідувач кафедри
(Мельниченко С.В.)

»РОЗГЛЯНУТО «
Гарант ОП «Готельно-ресторанний бізнес»

Гарант ОП
(Мельниченко С.В.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Спеціальність 241 «Готельно-ресторанна справа»
Освітньо-професійна програма «Готельно-ресторанний бізнес»
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
ННІ неперервної освіти і туризму
Розробник: завідувачка кафедри, д.е.н., професор Мельниченко С.В.

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни
Методологія і організація наукових досліджень

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	24 «Сфера обслуговування»	
Освітній ступінь	<i>Магістр</i>	
Спеціальність	241 «Готельно-ресторанна справа»	
Освітня програма	Готельно-ресторанний бізнес	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота)	-	
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	16 год.	6
Практичні, семінарські заняття	14 год.	4
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	90 год.	110
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих годин для денної форми навчання	2 год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою даної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти «магістр» системного наукового світогляду, необхідного для розв'язування актуального наукового завдання у сфері обслуговування, змісту відповідних методологічних принципів та методів обґрунтування нових наукових результатів теоретичного і праксеологічного характеру.

Завдання:

- визначення сутності понять «методологія наукових досліджень», «організація наукових досліджень», їх основних видів і структурних елементів;
- оволодіння знаннями щодо етапів і форм процесу наукового дослідження та організації науково-дослідної роботи магістрів;
- формування теоретичних і практичних навичок щодо методів здійснення наукового дослідження та їх наукової класифікації;
- оволодіння методологічними засадами формування інформаційного забезпечення наукового дослідження;
- визначення сутності кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «магістр», вимог до її наукового рівня;
- ознайомлення з вимогами до оформлення та презентації результатів проведення досліджень;
- оприлюднення результатів наукових досліджень через опублікування статей у міжнародних наукометричних базах даних;
- ознайомлення з об'єктами інтелектуальної власності та напрямками їх комерціалізації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- понятійний і термінологічний апарат навчальної дисципліни;
- сутність і класифікацію принципів, методів і понять наукових досліджень;
- особливості пошуку, накопичення та обробки наукової інформації;
- методи проведення теоретичних та експериментальних досліджень;
- методичні та практичні основи обробки результатів наукових досліджень;
- особливості впровадження, апробації та оприлюднення результатів наукових досліджень;
- основні принципи організації наукової роботи здобувачів вищої освіти ступеня «магістр»;
- вимоги та оформлення результатів наукових досліджень;
- міжнародні наукометричні бази даних;
- об'єкти інтелектуальної власності та напрями їх комерціалізації.

вміти:

- збирати та обробляти інформацію, необхідну для проведення наукових досліджень;

- логічно будувати наукове дослідження відповідно до мети та завдань дослідження;
- застосовувати різні методи при проведенні наукових досліджень залежно від поставленої мети;
- використовувати інформаційно-комунікаційні технології у наукових дослідженнях;
- оформляти результати наукових досліджень;
- використовувати набуті знання в практичній діяльності.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність до аналізу, оцінки, синтезу, генерування нових ідей.

ЗК 6. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

спеціальні компетентності спеціальності (СК):

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій, використовувати міждисциплінарні дослідження аналізу стану розвитку глобальних та локальних ринків готельних та ресторанних послуг для розв'язання складних задач розвитку готельного і ресторанного бізнесу.

СК2. Здатність систематизувати та синтезувати інформацію для врахування крос-культурних особливостей функціонування суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

СК11. Здатність до самостійного опанування новими знаннями, використання інноваційних технологій у сфері готельного та ресторанного бізнесу.

СК13. Здатність здійснювати бізнес-планування підприємницької діяльності осель у системі сільського зеленого туризму.

Програмні результати навчання

ПРН 2. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та англійською мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері готельно-ресторанного бізнесу.

ПРН 5. Оцінювати нові ринкові можливості, формулювати бізнес-ідеї та розробляти маркетингові заходи за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

ПРН 6. Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані, систематизувати й упорядковувати інформацію для вирішення комплексних задач професійної діяльності.

ПРН 7. Досліджувати моделі розвитку міжнародних та національних готельних і ресторанних мереж (корпорацій).

ПРН 11. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій та видів послуг (продукції) в сфері готельно-ресторанного бізнесу та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

ПРН 12. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для - повного терміну денної форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи науки та наукової діяльності														
Тема 1. Наука і наукове мислення	1	16	2	2			12							18
Тема 2. Наукове досліджень, методика та методи його виконання	2	16	2	2			12		2	2				18
Тема 3 Наукова організація дослідного процесу	3	16	2	2			12							18
Разом за змістовим модулем 1		48	6	6			36		2	2				54
Змістовий модуль 2. Технологія наукового дослідження														
Тема 4. Випускна кваліфікаційна робота: виконання та оформлення	4/5	38	4	4			30		2	2				20
Тема 5. Інформаційне забезпечення наукового дослідження та міжнародні наукометричні бази даних	6/7	20	4	2			14		2					18
Тема 6. Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності	8	14	2	2			10		-					18
Разом за змістовим модулем 2		72	10	8					4	2				56
Усього годин		120	16	14	-	-	90		6	4				110

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальні підходи до організації наукових досліджень на ринку готельно-ресторанних послуг	2
2	Методологія і процес наукового дослідження з урахуванням галузевої специфіки	2
3	Організація наукового дослідження у сфері обслуговування	2
4	Інформаційне забезпечення наукового дослідження	2
5	Сутність, характер і напрями вирішення наукової проблеми відповідно до теми випускної кваліфікаційної роботи	2
6	Види оформлення результатів наукових досліджень	2
7	Особливості роботи з міжнародними наукометричними базами даних	2
	Разом	14

5. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Контрольні запитання

1. Інтеграція науки в освітній процес.
2. Наука як соціокультурний феномен.
3. Наукова картина світу і її еволюція.
4. Основні функції науки: пізнавальна, розвиваюча, практично орієнтована.
5. Поняття науки та її роль у розвитку сучасного суспільства.
6. Організація науки і підготовка наукових кадрів: міжнародний та вітчизняний досвід.
7. Етичні норми науки.
8. Цінності науки: універсалізм, спільність володіння, безкорисливість, скептицизм.
9. Впровадження та оприлюднення наукових досліджень.
10. Форми і завдання апробації результатів наукових досліджень.
11. Оформлення результатів наукових досліджень та їх упровадження на практиці.
12. Вимоги до оформлення випускної кваліфікаційної роботи.
13. Університетська наука: тренди та прогнози.
14. Основні критерії вибору теми наукового дослідження. Поняття об'єкту та предмету наукового дослідження.
15. Вимоги до змісту розділів випускної кваліфікаційної роботи.
16. Сутність методології наукового дослідження.
17. Методи дослідження проблем розвитку готельно-ресторанного бізнесу.
18. Види методології та їх стисла характеристика.
19. Характеристика методів наукового дослідження.
20. Планування та організація праці молодого науковця.

21. Класифікація методів наукового дослідження.
22. Технологія підготовки випускної кваліфікаційної роботи.
23. Виявлення, формування і постановка наукової проблеми у галузі дослідження.
24. Маркетингові дослідження при проведенні науково-дослідних робіт, підготовці пропозицій щодо доцільності патентування їх результатів.
25. Технології дистанційного навчання як один із напрямків комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.
26. Бізнес-інкубатор як навчально-науковий центр підтримки студентського підприємництва.
27. Центр трансферу технологій: впровадження комерційно перспективних науково-практичних розробок.
28. Обґрунтування проблеми наукового дослідження.
29. Системний підхід у наукових дослідженнях.
30. Вимоги до особистих якостей молодого ученого.
31. Характеристика методів наукових досліджень у процесі дослідження проблем розвитку готельно-ресторанного бізнесу.
32. Чинники активізації наукової творчості.
33. Вибір напрямку наукового дослідження та етапи НДР.
34. Комерціалізація результатів наукових досліджень.
35. Поняття та принципи наукової організації праці у науковій діяльності.
36. Статистичні методи дослідження проблем розвитку готельно-ресторанного бізнесу.
37. Принципи наукового пізнання проблем у сфері управління готельно-ресторанним бізнесом.
38. Етика і соціальна відповідальність дослідника.
39. Поняття та стадії творчого процесу у науковому дослідженні.
40. Вимоги, зміст та функції програми наукового дослідження.
41. Роль міжнародних наукометричних баз даних в оприлюдненні наукових результатів.
42. Алгоритм якісної оцінки результатів наукового дослідження.
43. Інформаційні технології як інструмент проведення наукових досліджень.
44. Класифікація видів наукової інформації.
45. Джерела формування наукової інформації та їх характеристика.

Тести

1. Наука - це:

- а) система знань;
- б) форма суспільної свідомості;
- в) сфера людської діяльності;
- г) все перелічене вище.

2. До функцій науки не належить:

- а) пізнавальна функція;
- б) культурно-виховна функція;

- в) практична функція;
- г) немає правильної відповіді.

3. За об'єктною ознакою наука поділяється на наступні блоки:

- а) природничі науки, суспільні науки, науки про мислення;
- б) фундаментальна наука, прикладна наука, наукознавство;
- в) технічні науки, історико-економічні науки, філософські науки;
- г) немає правильної відповіді.

4. Формами наукової діяльності є:

- а) природничі науки, суспільні науки, науки про мислення;
- б) пізнавальна, культурно-виховна, практично-дієва;
- в) фундаментальні наукові дослідження, прикладні наукові дослідження;
- г) немає правильної відповіді.

5. Наукознавство - це:

- а) вивчення історії розвитку науки;
- б) комплекс наукових дисциплін, що узагальнюють і досліджують закономірності функціонування науки;
- в) дослідження системи методів у науці, складання моделей наукової діяльності і окремих її видів;
- г) розробка міжнародних і національних систем понять і термінології, стильових особливостей викладення результатів наукових досліджень.

6. Напрямами наукової інтеграції України у світове співтовариство є:

- а) використання досягнень світової науки, наукове співробітництво, інтеграції української науки в світову;
- б) провадження спільних наукових досліджень, проведення конференцій, взаємний обмін науковими кадрами;
- в) взаємний обмін науковою та науково-технічною інформацією, взаємний обмін науковими кадрами, спільні дослідження у міжнародних колективах спеціалістів;
- г) немає правильної відповіді.

7. Що не є складовим елементом науки?

- а) постулат;
- б) категорія;
- в) закон;
- г) аналіз і синтез.

8. Вищою науковою організацією України є:

- а) Міністерство освіти і науки України;
- б) Національна академія наук України;
- в) заклад вищої освіти;
- г) Верховна рада України.

9. Методологія – це:

- а) вчення про науковий метод пізнання й перетворення світу;
- б) сукупність методів дослідження, що застосовуються в будь-якій науці, відповідно до специфіки об'єкта її пізнання;
- в) термін, що в залежності від контексту може сприйматися в різних

значеннях: або як сукупність прийомів дослідження, що застосовуються в певній науці, або як вчення про методи пізнання й перетворення дійсності;

г) всі відповіді правильні.

10. Фундаментальним, узагальненим методом пізнання дійсності є:

- а) історичний;
- б) діалектичний;
- в) системний;
- г) метафізичний.

11. До загальнонаукових методів дослідження відносяться:

- а) теоретичні; емпіричні,
- б) часткові;
- в) історичні; філософські;
- г) правильної відповіді немає.

12. Спостереження, обстеження, вибір критеріїв оцінки, збирання і групування інформації здійснюється на етапі:

- а) вивчення;
- б) організації;
- в) дослідження;
- г) апробації.

13. Сукупність організаційних, методичних і технічних прийомів, які здійснюються за допомогою певних процедур, це:

- а) об'єкт дослідження;
- б) метод дослідження;
- в) наукове дослідження;
- г) науково-дослідний процес.

14. Методи, які включають систему знань, що мають характер передбачення відносно явища, мають назву:

- а) емпіричні;
- б) загальнонаукові;
- в) емпірико-теоретичні;
- г) теоретичні.

15. Емпіричний рівень пізнання включає:

- а) описування;
- б) вимірювання;
- в) порівняння;
- г) всі відповіді правильні.

16. Експеримент це:

- а) найбільш загальний емпіричний метод пізнання, у якому провадять не тільки спостереження й виміри, але й здійснюють перестановку, зміну об'єкта дослідження;
- б) науково обґрунтовані припущення, висунуті для пояснення якого-небудь процесу, які після перевірки можуть виявитися щирими або помилковими;

- в) метод пізнання, при якому об'єкт вивчають без втручання в нього, фіксують, вимірюють лише властивості об'єкта, характер його зміни;
- г) все, що вище перелічено.

17. Спостереження це:

- а) метод пізнання, при якому об'єкт вивчають без втручання в нього, фіксують, вимірюють лише властивості об'єкта, характер його зміни;
- б) науково обґрунтовані припущення, висунуті для пояснення якого-небудь процесу, які після перевірки можуть виявитися щирими або помилковими;
- в) метод пізнання, у якому провадять не тільки спостереження й виміри, але й здійснюють перестановку, зміну об'єкта дослідження;
- г) все, що вище перелічено.

18. Суб'єктами науково-дослідної роботи є:

- а) студенти, аспіранти, докторанти;
- б) студенти, аспіранти, професори, доценти;
- в) викладачі, студенти, аспіранти, докторанти;
- г) дослідник, науковець, науково-дослідна організація.

19. Система управління науково-дослідною роботою складається з таких складових:

- а) організація, контроль, мотивація, облік, аналіз;
- б) планування, облік, контроль, аналіз, прийняття рішень;
- в) облік та контроль;
- г) керівництво, облік, аналіз, планування.

20. Який зв'язок існує між категоріями «освіта» та «наука»:

- а) прямий;
- б) обернений;
- в) обернено-кореляційний;
- г) прямий та обернений.

21. Які є види науково-дослідної роботи:

- а) науково-дослідна компонента наукової роботи (навчального процесу);
- б) самостійна науково-дослідна пошукова робота;
- в) науково-дослідна робота під науковим керівництвом;
- г) все перелічене вище.

22. Виявлення рівня розробленості обраної теми наукового дослідження це:

- а) проблемно-пошуковий рівень;
- б) прогностичний рівень;
- в) критичний рівень;
- г) інформаційний рівень.

23. Метод зіставлення досліджуваних об'єктів, явищ чи процесів і виявлення їх подібності та відмінності – це:

- а) аргументація;
- б) порівняння;
- в) індукція;
- г) синтез.

- 24. Дедуція – це форма наукового пізнання, логіка якого розгортається від:**
- а) загального до конкретного;
  - б) конкретного до загального;
  - в) складного до простого;
  - г) простого до складного.
- 25. Підхід, засіб або прийом теоретичного та експериментального дослідження або практичного втілення явища чи процесу це:**
- а) аксіома;
  - б) методологія;
  - в) метод;
  - г) припущення.
- 26. Наукові дослідження та науково-технічні розробки, проведені з метою одержання наукового результату це:**
- а) науково-технічна продукція;
  - б) науково-технічна робота;
  - в) науково-технічний результат;
  - г) експеримент.
- 27. Одним із рівнів методологічного аналізу є:**
- а) статичний;
  - б) предметний;
  - в) динамічний;
  - г) усі відповіді вірні.
- 28. Принципи методології наукових досліджень:**
- а) декомпозиції;
  - б) динаміки;
  - в) статички;
  - г) аналітики.
- 29. За джерелом фінансування наукові дослідження діляться на:**
- а) держбюджетні, госпдоговірні;
  - б) короткострокові, довгострокові;
  - в) ініціативні, на замовлення;
  - г) фундаментальні, прикладні.
- 30. Пошук нового в теорії та практиці певної галузі науки, це:**
- а) об'єкт дослідження;
  - б) гіпотеза;
  - в) суб'єкт дослідження;
  - г) науковий результат.
- 31. Створення нової інформації полягає у:**
- а) упорядкуванні сукупності елементів арифметичних і логічних операцій, записаних будь-якою вихідною мовою;
  - б) визначенні стану об'єкту дослідження і виконання організаційно-методологічної підготовки дослідження;
  - в) у проведенні спостережень і виборі оціночних критеріїв, досліджуваних економічних процесів, а також збереженні і групуванні

інформації;

г) виявленні недоробок, які потім усуваються дослідником.

32. Друковане видання обсягом від 5 до 48 сторінок, що містить інформацію оперативного характеру, це:

а) брошура;

б) книга;

в) журнал;

г) реферат.

33. Під метою наукового дослідження розуміють:

а) виявлення проблеми, проведення теоретичних або практичних досліджень для запровадження їх у тій чи іншій галузі;

б) сукупність зв'язків, відносин, якостей досліджуваного явища чи процесу, або загальна сфера пошуку у вирішенні поставленої проблеми;

в) конкретизація напрямку дослідження у вибраній проблематиці;

г) система взаємопов'язаних наукових положень, що використовуються для досягнення результату.

34. Моделювання це:

а) прийом наукового пізнання, що ґрунтується на заміні об'єкта чи явища, які вивчають, на їх аналоги, моделі, котрі мають істотні прикмети оригіналу;

б) певна послідовність дій, спосіб організації дослідження;

в) процес цілеспрямованого вивчення певного об'єкта (предмета або явища) використовуючи наукові методи з метою встановлення закономірностей його виникнення, розвитку і перетворення у практичній діяльності людей;

г) спосіб пізнання об'єктивної дійсності.

35. На якому етапі науково-дослідного процесу здійснюється вивчення стану об'єкта дослідження:

а) організація;

б) узагальнення;

в) апробація;

г) реалізація.

36. Літературний виклад результатів дослідження це:

а) узагальнення;

б) дослідження;

в) апробація;

г) реалізація.

37. Колективне обговорення дослідження, результатом якого є його схвалення, ствердження або визнання є:

а) узагальнення;

б) апробація;

в) дослідження;

г) реалізація.

38. Виконання досліджень не включає:

- а) доведення гіпотез;
- б) формування висновків;
- в) вивчення стану об'єкта дослідження;
- г) корегування попередніх результатів.

39. Визначення стану об'єкту дослідження і виконання організаційно-методологічної підготовки дослідження належить до:

- а) організаційної стадії;
- б) дослідної стадії;
- в) узагальнення результатів дослідження;
- г) стадії апробації.

40. Гіпотеза - це:

- а) науково обґрунтовані припущення, висунуті для пояснення якого-небудь процесу, які після перевірки можуть виявитися щирими або помилковими;
- б) інструмент для рішення головного завдання науки - відкриття об'єктивних законів дійсності;
- в) визначення конкретного об'єкта й всебічне, достовірне вивчення його структури, характеристик, зв'язків на основі розроблених у науці принципів і методів пізнання, а також одержання корисних для діяльності людини результатів, впровадження у виробництво й одержання ефекту;
- г) все, що перелічене вище.

41. До якого розділу програми дослідження входить розгортання робочих гіпотез:

- а) методологічного;
- б) процедурного;
- в) організаційного;
- г) правильної відповіді немає.

42. Впровадження результатів дослідження в практику - це:

- а) початок застосування результатів дослідження у реальних практичних умовах в освіті, на виробництві тощо;
- б) складання розширеного плану науково-дослідної роботи, відповідно до змісту напрацьованого матеріалу;
- в) уточнення проблеми (теми) і складання змісту науково-дослідної роботи;
- г) робота з систематизації накопиченого матеріалу відповідно до плану роботи, проведення аналізу наукових праць, практичного досвіду, узагальнення тощо.

43. Випускна кваліфікаційна робота – це:

- а) самостійна науково-дослідницька робота, яка виконує кваліфікаційну функцію, тобто готується з метою публічного захисту і отримання освітнього ступеня;
- б) сукупність результатів, які розв'язують важливу наукову або науково-прикладну проблему;

- в) стислий виклад кандидатської та докторської дисертації, який виконується після її фактичного завершення;
- г) сукупність результатів, що розв'язують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для певної галузі науки.

44. Об'єкт наукового дослідження це:

- а) те, на що спрямована пізнавальна діяльність дослідника;
- б) процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію і обране для дослідження;
- в) навколишній матеріальний світ і його відображення в дійсності;
- г) всі відповіді вірні.

45. У назві наукового дослідження завжди міститься:

- а) предмет і об'єкт дослідження;
- б) предмет дослідження;
- в) об'єкт дослідження;
- г) методи дослідження.

46. Наукове дослідження – це:

- а) робота, у якій сформульовано і обґрунтовано предмет і об'єкт;
- б) процес цілеспрямованого вивчення певного об'єкта (предмета або явища) використовуючи наукові методи з метою встановлення закономірностей його виникнення, розвитку і перетворення у практичній діяльності людей;
- в) це сукупність організаційних, методичних і технічних прийомів, здійснюваних за допомогою певних процедур;
- г) це дії, які конкретизують застосування методичних прийомів дослідження процесу відтворення необхідного продукту, забезпечують виявлення конфліктних ситуацій з метою їх своєчасного усунення та запобігання виникненню у підприємницькій діяльності.

47. Науковий аналіз це:

- а) спосіб пізнання об'єктивної дійсності;
- б) називається ряд суджень, які ставляться до певного предмета або питання, ідуть одне за іншим так, що з попередніх суджень із необхідністю або високою ймовірністю випливають інші, а в результаті виходить відповідь на поставлене питання;
- в) принципова (логічна) простота; спадкоємний зв'язок висунутої гіпотези з попереднім знанням;
- г) правильної відповіді немає.

48. Процедура дослідження це:

- а) певна послідовність дій, спосіб організації дослідження;
- б) прийом наукового пізнання, що ґрунтується на заміні об'єкта чи явища;
- в) загальна методологія, універсальна стосовно всіх наук і в зміст якої входять всі методи пізнання;
- г) правильної відповіді немає.

49. Що розуміється під темою наукового дослідження?

- а) наукове завдання, що охоплює певну область наукового дослідження;

- б) складне наукове завдання, що охоплює значну область дослідження й має перспективне значення;
- в) науково обґрунтовані припущення, висунуті для пояснення якого-небудь процесу, які після перевірки можуть виявитися щирими; або помилковими.
- г) правильної відповіді немає.

50. Загальні вимоги до випускної кваліфікаційної роботи (вказіть головні):

- а) актуальність теми, достатній теоретичний рівень, дослідницький характер;
- б) використання математичних формул, наявність розрахунків; опублікування розрахунків;
- в) схематичне зображення матеріалу, наявність рисунків та таблиць, які займають більше однієї сторінки;
- г) наявність розрахунків, рисунків і таблиць у додатках.

51. Основними критеріями відбору до бази даних Scopus є:

- а) контроль якості публікацій (наукове рецензування), наявність англійської назви видання та рефератів усіх статей;
- б) контроль кількості публікацій, наявність українськомовної назви видання та рефератів усіх статей;
- в) наявність власного веб-сайта з українськомовними версіями сторінок (оцінюється якість головної сторінки видання);
- г) публікування нових випусків із регулярністю не менше ніж десять раз на рік.

52. Scopus це:

- а) бібліографічна і реферативна база даних та інструмент для відстеження цитованості статей, опублікованих у наукових виданнях;
- б) науковий журнал;
- в) вища атестаційна комісія;
- г) вірної відповіді немає.

53. Інтелектуальна власність це:

- а) результат інтелектуальної, творчої діяльності однієї людини (автора, виконавця, винахідника та інш.) або кількох осіб;
- б) складна інституція;
- в) продукт людського розуму, результат творчості;
- г) всі відповіді є правильними.

54. Організація, яка надає на певних умовах і на певний час спеціально обладнані приміщення та інше майно суб'єктам малого та середнього підприємництва, що розпочинають свою діяльність, з метою сприяння у набутті ними фінансової самостійності – це:

- а) бізнес-інкубатор;
- б) центру трансферу технологій;
- в) партнер інкубатору;
- г) правильної відповіді немає.

55. Комерціалізація результатів наукових досліджень - це:

- а) відповідальний етап роботи з результатами наукової розробки, котра пройшла капіталізацію й визначена об'єктом інтелектуальної власності, на який одержано охоронні документи і який має специфічні ознаки, що дає можливість розглядати його як інноваційний товар, який відповідає умовам ринку;
- б) виконання проектних робіт з розробкою робочих креслень, узгодження ціни та строків;
- в) вивчення явищ та процесів, аналіз впливу на них різноманітних факторів, вивчення взаємодій між явищами з метою отримання доказаних та корисних для науки і практики рішень з максимальним ефектом;
- г) правильної відповіді немає.

56. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ) це:

- а) міжнародна міжурядова організація з питань інтелектуальної власності;
- б) міжнародна організація з питань освіти, науки і культури;
- в) міжнародна організація з безпеки і співробітництва в Європі;
- г) міжнародна організація охорони здоров'я.

57. Розподіл праці між членами дослідницької групи; налагодження контролю за ходом і процесом дослідження, публікацією результатів дослідження – це функція наукового дослідження:

- а) методологічна;
- б) організаційна;
- в) методична;
- г) теоретична.

58. Число посилань на публікації вченого у реферованих наукових періодичних виданнях це:

- а) індекс цитування;
- б) імпаکت-фактор;
- в) індекс Хірша;
- г) квартиль.

59. Міжнародна наукометрична база даних:

- а) Index Copernicus;
- б) Web of Science;
- в) SCOPUS;
- г) усі відповіді вірні.

60. Відповідність заявленого об'єкта інтелектуальної власності певним критеріям, встановленим законом, що визначається у результаті державної експертизи та дозволяє визначити придатність цього об'єкта до отримання правової охорони – це:

- а) ліквідність;
- б) конкурентоспроможність;
- в) патентоспроможність;
- г) фондоддача.

6. Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів, які використовуються при вивченні дисципліни:

- 1) в аспекті передачі і сприйняття навчальної інформації: словесні (лекція); наочні (ілюстрація, демонстрація);
- 2) в аспекті логічності та мислення: пояснювально-ілюстративні (презентація); репродуктивні (короткі тестові контрольні);
- 3) в аспекті керування навчанням: навчальна робота під керівництвом викладача; самостійна робота під керівництвом викладача;
- 4) в аспекті діяльності в колективі: методи стимулювання (додаткові бали за реферати, статті, тези);
- 5) в аспекті самостійної діяльності: навчальний модуль: «есе»; вибіркові тести.

7. Форми контролю

Основними формами організації навчання під час вивчення дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень» є лекції, практичні заняття, консультації, самостійна індивідуальна робота студентів.

Відповідно до вище зазначених форм організації навчання формами контролю засвоєння програми є: самоконтроль, написання модульних контрольних робіт, та екзамен за період вивчення дисципліни.

Контрольні заходи, які проводяться в університеті визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування освітнього процесу.

При вивченні навчальної дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень» використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, рубіжний, підсумковий та відстрочений.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням предмету з метою визначення рівня підготовки студентів з відповідних дисциплін, які формують базу для його опанування. Вхідний контроль проводиться на першому занятті по питаннях, які відповідають програмі попередньої дисципліни. Результати вхідного контролю враховують при коригуванні завдань для самостійної роботи студентів.

Поточний контроль проводиться викладачами у ході аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів за визначеною темою. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є підсумковий контроль за змістовими модулями.

Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування,

письмового експрес-контролю, виступів студентів при обговоренні теоретичних питань, а також у формі комп'ютерного тестування.

Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення підсумкової оцінки з дисципліни при рубіжному модульному контролі.

Рубіжний модульний контроль – це контроль знань студентів після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни змістового модуля. Рубіжний модульний контроль є необхідним елементом модульно-рейтингової технології навчального процесу. Частота проведення цього виду контролю визначається кількістю змістових модулів протягом навчального семестру.

Семестровий контроль з дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни згідно з **«Положенням про екзамени та заліки в Національному університеті біоресурсів і природокористування України»**.

У НУБіП України використовується рейтингова форма контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних і практичних занять (модуля) з певної дисципліни. Її результати враховуються під час виставлення підсумкової оцінки.

Рейтингове оцінювання знань студентів не скасовує традиційну систему оцінювання, а існує поряд із нею. Воно робить систему оцінювання більш гнучкою, об'єктивною і сприяє систематичній та активній самостійній роботі студентів протягом усього періоду навчання, забезпечує здорову конкуренцію між студентами у навчанні, сприяє виявленню і розвитку творчих здібностей студентів.

Форма проведення семестрового контролю є комбінованою (частково усна - при проведенні співбесіди, частково письмова - при відповідях на теоретичні питання та тестуванні тощо), зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань), критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри та зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень» й доводяться до відома студентів на першому занятті.

Екзамен – це вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного модульного контролю та підсумкової атестації) За рівнем виділяють такі види контролю: самоконтроль, кафедральний, факультетський, ректорський та міністерський.

Самоконтроль при вивченні дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень» призначений для самооцінки студентами якості засвоєння навчального матеріалу. З цією метою у робочій програмі навчальної дисципліни передбачаються питання для самоконтролю.

8. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

9. Методичне забезпечення

1. Силабус навчальної дисципліни.
2. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів.
3. Перелік запитань для тестової перевірки знань (контрольної роботи).

10. Рекомендована література

Основна

1. Про вищу освіту. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Про наукову і науково-технічну діяльність. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
3. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2023. 142 с.
4. Галян О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч.-метод. видання. / О.В.Галян. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 26 с.
5. Добронравова І.С., Руденко О.В., Сидоренко Л.І. та ін. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
6. Євтушенко М.Ю., Хижняк М.І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник. – К. : ЦНЛ, 2019. 350 с.
7. Корягін М.В., Чік М.Ю. Основи наукових досліджень : навч. посібник. – К. : ЦНЛ, 2019. 492 с.
8. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.

Допоміжна

1. Міжнародні наукометричні бази даних. URL:

<https://library.dmu.edu.ua/images/Naukovcam/pdf/Mijnarnaukbazdan.pdf>

2. Міжнародні та вітчизняні наукометричні бази даних. URL: <https://ukr-socium.org.ua/uk/pro-zhurnal/mizhnarodni-ta-vitchiznyani-naukometriczni-bazi-danih/>

3. Назаровець Сергій. Наукометричні ресурси: у допомогу проведення та представлення наукових досліджень. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3015/scientometrics.pdf>

4. Наукометричні бази даних. URL: <https://suitt.edu.ua/naukometriczni-bazi-danih/>

5. Web of Science - колыска наукової літератури світового масштабу. URL: <https://ua.publ.science/uk/blog/web-of-science-kolybel-nauchnoy-literatury-mirovogo-masshtaba>

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України: URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nauka>

2. Електронні ресурси Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2116>

3. Сторінка Верховної Ради України. URL : <http://www.rada.gov.ua>

4. Сторінка Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

5. Сторінка Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

6. Наукометричні бази даних. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/1367>

7. Збірник наукових праць "Географія та туризм". URL: <http://univ.kiev.ua/ua/science/journals/csp-gt>

8. Journal of Hospitality and Tourism Research. URL: <https://journals.sagepub.com/home/jht>

9. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». URL: <https://periodicals.karazin.ua/irtb/>

10. Інновації та технології в сфері послуг і харчування. URL: <http://itsf.chdtu.edu.ua/>

11. Ресторанний і готельний консалтинг. Інновації. URL: <http://restaurant-hotel.knukim.edu.ua/>

12. Journal of Sustainable Tourism. URL: <http://www.tandfonline.com/toc/rsus20/current#.UwcYuc60mho>